

Aan de uitvoeringsorganen Ziekenfondswet en/of AWBZ

Circulaire nr. 01/32	Betreft uitvoering krachtens de AWBZ	Datum 22 augustus 2001
Onderwerp Noodzakelijke laatste zorg bij overlijden in een AWBZ-instelling		
Ingangsdatum 13 juli 2001	Vervangt circulaire(s) ----	
Kenmerk V&V/21037355	Afdeling/Behandelaar V&V/mw. drs. A.A.C. Hommel	Doorkiesnummer (020) 34 75 684

Resumé: *De kosten voor noodzakelijke laatste zorg dienen na overlijden van een bewoner ten laste van de AWBZ instelling te komen. Tot de noodzakelijk laatste zorg behoren in ieder geval het schouwen van de overledene, gereedmaken voor transport en tijdelijk koelen.*

Bij brief van 2 mei 2001 heb ik ingestemd met een concept-circulaire van het CTG waarin de inhoud en omvang van de noodzakelijke laatste zorg bij overlijden in een ziekenhuis werd omschreven. Het begrip noodzakelijke laatste zorg is als criterium geïntroduceerd om aan te kunnen geven welke laatste zorg wél en welke laatste zorg niet onder de verstrekking ziekenhuisverpleging van de Ziekenfondswet geschaard kan worden. Over het begrip noodzakelijke laatste zorg heeft overleg plaatsgevonden tussen vertegenwoordigers van de NVZ, de uitvaartbranche en het CVZ. Partijen hebben zich uitgesproken voor een ruime interpretatie van het begrip, opdat aparte rekeningen voor allerlei handelingen zoveel mogelijk worden vermeden. De genoemde concept-circulaire bevatte een overzicht dat in mijn ogen een goede weergave vormde van de onderdelen van de noodzakelijke laatste zorg.

Omdat zich ook in AWBZ-instellingen nogal eens onduidelijkheden voordoen over wat precies tot de noodzakelijke laatste zorg behoort, is in kamer II van het CTG geconstateerd dat het wenselijk is om na te gaan of het overzicht dat voor ziekenhuizen is vastgesteld ook van toepassing is op AWBZ-instellingen. Daarover wil ik het volgende opmerken. Ook in AWBZ-instellingen dienen de kosten voor noodzakelijke laatste zorg na het overlijden ten laste van de instelling te komen. Tot de noodzakelijke laatste zorg behoren in ieder geval het schouwen van de overledene, gereedmaken voor transport en tijdelijk koelen. De kosten van wenselijke laatste zorg (opbaren) komen voor eigen rekening, in dit geval de nabestaanden. Het bijgevoegde overzicht kan gezien worden als een complete weergave van de onderdelen van de noodzakelijke laatste zorg in een AWBZ-instelling. De informatie over dit onderwerp in de CVZ-brochure "daar kunt u op rekenen in een AWBZ-instelling" komt te vervallen.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

College voor zorgverzekeringen
mr. J.L.P.G. van Thiel
Algemeen Directeur

Bijlage bij circulaire 01/32

Noodzakelijke handelingen na overlijden van een patiënt in een AWBZ-instelling

Omschrijving werkzaamheden/handelingen
<ul style="list-style-type: none">
• Overledene gereed maken voor bezoek op de afdeling
• Nabestaanden informeren over de gang van zaken
• Nabestaanden nemen op de afdeling afscheid van de overledene
<ul style="list-style-type: none">
• Infuuslijnen verwijderen
• Catheder(s)/stoma verwijderen
<ul style="list-style-type: none">
• Openingen en incisies sluiten
<ul style="list-style-type: none">
• Bezittingen (persoonlijke eigendommen) van de overledene overdragen aan nabestaanden
<ul style="list-style-type: none">
• Registreren persoonsgegevens overledene (ontslagformulier)
<ul style="list-style-type: none">
• Identificatiemateriaal op het lichaam van de overledene aanbrengen (b.v. patiëntensticker, polsbandje)
<ul style="list-style-type: none">
• Overledene gereed maken voor verder transport
<ul style="list-style-type: none">
• Overledene overbrengen naar een daarvoor bestemde ruimte en afdekken
<ul style="list-style-type: none">
• Lichaam vrijgeven